

Postadres: Postbus 8 3300 AA Dordrecht

Buurtvereniging de Prinsenpoort
t.a.v. de heren L. Straver en M. Hogeboom
Prinsenstraat 18
3311 JS Dordrecht

Stadsontwikkeling

Spuiboulevard 300
DORDRECHT

T 078 639 8989

F 078 639 8080

www.dordrecht.nl

Contactpersoon

Ing. J.D. van Gorsel

T 078 639 6949

E [JD.van.Gorsel](mailto:JD.van.Gorsel@dordrecht.nl)

@dordrecht.nl

Datum 5 januari 2010
Ons kenmerk 222896
Betreft Inspraak Waterplan Dordrecht 2009-2015
Kopie Waterschap Hollandse Delta

Geachte heer Straver en heer Hogeboom,

Wij danken u hartelijk voor uw reactie op het Waterplan Dordrecht 2009-2015. Hieronder volgt de gezamenlijke reactie van gemeente Dordrecht en Waterschap Hollandse Delta (waterpartners). Wij hopen met deze antwoorden recht te doen aan de door u gegeven zienswijze.

Aanpak bestaand buitendijks gebied

Uw eerste vraag heeft betrekking op de wijze waarop gemeente en waterschap denken om te gaan met bestaand buitendijks gebied (met name de omgeving van de Prinsenstraat), aangezien in het Waterplan 2 voor wat betreft buitendijkse gebieden met name helderheid wordt geboden voor nieuw te ontwikkelen locaties.

Het waterplan Dordrecht (2009-2015) heeft het gehele eiland van Dordrecht als plangebied en heeft ook het thema waterveiligheid als extra thema ten opzichte van het eerste Stedelijk Waterplan Dordrecht. Dit betekent dat ook de waterveiligheidssituatie van het gebied de Prinsenpoort wordt meegenomen in het waterplan.

Dit doen we in drie trajecten die onderling ook gekoppeld zijn, waarbij wij via verschillende invalshoeken werken aan waterveiligheid van het eiland.

1. Het *eerste* traject is in de uitwerking van het advies van de tweede Deitacommissie (Commissie Veerman). Hierin participeren wij nadrukkelijk in het onderzoek naar het concept van Rijnmond Afsluitbaar Open (RAO). De uitkomsten van dit traject hangen nauw samen met de manier waarop wij in Dordrecht omgaan met het historisch havengebied, de Voorstraat en de andere buitendijkse en binnendijkse gebieden.
2. Ten *tweede* is het voor ons belangrijk dat we een manier vinden waarmee we om gaan met de Voorstraat, in het geval deze primaire waterkering wordt afgekeurd (omdat hij niet op deltahoogste is). Met het traject van de Voorstraat proberen we daarnaast te voorkomen dat we in een regulier dijkversterkingstraject terecht komen. De gemeente onderschrijft dat het om

Kenmerk SO/2010/222896
Datum 5 januari 2010

een unieke situatie gaat die meegenomen moet worden in de afwegingen die in het traject van Rijnmond Afsluitbaar Open gemaakt worden.

3. Het *derde* traject is het vraaggestuurde onderzoeksproject (vervolg op UFM): MARE (Managing Adaptive REsponses to Flood Risk). In dit project willen we nadrukkelijk vanuit de situatie van Dordrecht met de verschillende typen gebieden (buitendijks versus binnendijks, nieuwe ontwikkeling of herstructurering (van cultureel erfgoed)). Deze verschillende typen gebieden vragen om maatwerk. Voor elk gebied wordt op zich bekeken hoe het aanpasbaar is, of gemaakt kan worden aan veranderende overstromingsrisico's waar we als stad mee te maken krijgen in de toekomst. In het MARE project worden deze mogelijkheden en beperkingen in kaart gebracht en zal een meerlaagsveiligheidsstrategie gepresenteerd worden om hier ook in het buitendijkse gebied mee om te gaan.

De drie trajecten hangen met elkaar samen. Mogelijkheden en beperkingen die blijken uit het MARE project, worden ook ingebracht in het onderzoek naar Rijnmond Afsluitbaar Open. In dat traject worden de mogelijkheden die Dordrecht heeft meegenomen bij het kiezen van de oplossingsrichting op regionaal niveau gebruikt bij de afweging van maatregelen op hoger niveau. Het zou kunnen zijn dat er wordt gekozen voor een oplossing waarbij afsluitbare keringen worden gerealiseerd. Dan hoeft de historische binnenstad wellicht niet verder aangepast te worden. Als deze variant niet gekozen wordt, kan het zijn dat we 'deuren' plaatsen aan de rivierkant en zo de havens bij hoogwater kunnen afsluiten om de historische binnenstad te beschermen. En de laatste variant zou kunnen zijn dat we in het buitendijkse gebied aanpassingen maken aan de woningen en met goede communicatie zorgen dat schade en slachtoffers beperkt worden.

Als waterpartners vinden wij het belangrijk om zelf het voortouw te nemen bij het doen van onderzoek naar de mogelijkheden om Dordrecht in de toekomst waterveilig te houden. Hierbij proberen we inzicht te krijgen in de mogelijkheden van het lokaal aanpassen van de stad in de tijd (waterveiligheid koppelen aan stedelijke ontwikkeling) en anderzijds de rigoureuze ingreep van dijkverhoging/ verzwaring, afsluitbare keringen, of overige waterwerken. Deze kennis brengen we in bij de belangrijke (genoemde) trajecten, waarbij op hoger schaalniveau wordt nagedacht en gewerkt aan de waterveiligheid van Nederland en de regio (Rijnmond – Drechtsteden). In het MARE project is er ook ruimte om burgers te betrekken bij het ontwikkelen van kennis.

Naar aanleiding van uw reactie zullen wij Waterplan Dordrecht (2009-2015) aanvullen in hoofdstuk 4.3.1 en hoofdstuk 5.2.1, waarbij wij meer duidelijkheid geven over de manier waarop waterveiligheid wordt meegenomen in (bestaande) buitendijkse gebieden.

Toepassing UFM?

U vraagt waarom de werkwijze die is ontwikkeld in het project Urban Flood Management niet zichtbaar wordt toegepast in bestaand buitendijks gebied.

Kenmerk SO/2010/222896
Datum 5 januari 2010

Toepassing van deze werkwijze staat centraal in MARE, het vervolgproject van UFM. Toepassing van UFM maakt deel uit van een groter plaatje dan alleen aangepast bouwen. In het MARE project willen we invulling geven aan het concept van meerlaagsveiligheid.

Tot op heden was het waterveilig maken van leefgebieden met name gericht op het voorkómen van overstromingen. Aangezien een overstroming nooit geheel is uit te sluiten, wordt er gekeken naar hoe veiligheid ook op andere manieren kan worden vormgegeven. Dit gebeurt door het invullen van 3 "lagen". De eerste laag is preventie: het voorkómen van overstromingen door dijken aan te leggen of gebieden op te hogen. Een andere invulling kan zijn om Rijnmond Afsluitbaar Open te maken, zoals hierboven is omschreven. In de tweede laag worden oplossingen voor het voorkómen van schade en slachtoffers gezocht in een duurzame ruimtelijke inrichting van gebieden (gebouwen en belangrijke infrastructuur blijven bereikbaar). Op dit punt biedt UFM mogelijkheden. De derde laag is rampenbeheersing met behulp van organisatorische maatregelen, zoals communicatie over evacuatie routes, vergroten zelfredzaamheid van inwoners/gebruikers van de ruimte en het regelen van opvangplaatsen voor evacués. Een goede afweging en toepassing van de 3 lagen moet zorgen voor een leefbaar en veilig gebied.

De vraag is hierbij nadrukkelijk of deze strategie ook binnendijks is toe te passen. Voor het buitendijkse gebied is het niet de vraag of de meerlaagsveiligheid strategie kan worden toegepast, maar hoe we dit kunnen doen. Daarbij moeten we meer inzicht krijgen wat de toekomstige water dreiging is voor o.a. de Prinsenpoort, en hoe we hier mee om kunnen gaan. UFM is dus wel ontwikkeld maar moet nog zijn weg vinden in de praktijk (ook in bestaand gebied).

Voorstraat

U geeft aan graag betrokken te willen worden bij onderzoek naar bij het op orde te brengen van de primaire waterkering de Voorstraat. Zoals is aangegeven in onze reactie op uw eerste vraag willen wij ervoor zorgen dat de Voorstraat niet in een regulier dijkversterkingstraject terecht komt. Wij, de waterpartners zoeken naar een oplossing, waarbij rekening gehouden wordt met de eventuele uitkomsten van RAO traject (2e Deltacommissie). Afsluitbaar open Rijnmond is één van de mogelijke oplossingsrichtingen, maar voor dit traject gelden nog zoveel onzekerheden dat wij zelf ook moeten nadenken over alternatieve oplossingsrichtingen. De gemeente nodigt u binnenkort graag uit om uw visie op de Voorstraat toe te lichten.

Deelname onderzoek hittestress en luchtkwaliteit

U stelt voor om, aansluitend op het project Wielwijk Klimaatbestendig, het gebied Prinsenpoort ook als onderzoeksgebied te gebruiken voor onderzoek naar verbetering van luchtkwaliteit.

In Wielwijk Klimaatbestendig staat niet de luchtkwaliteit centraal. In dit project willen we naast de opgave voor het waterbeheer om met klimaatveranderingen om te gaan in stedelijk gebied het verbreden naar andere onderwerpen waarop we de stad zouden moeten aanpassen op klimaatverandering. Het gaat dan niet om luchtverontreiniging maar om de opwarming van de stad, en hoe kunnen we de stad hierop aanpassen

Kenmerk SO/2010/222896
Datum 5 januari 2010

(voorkomen). Wel is het zo dat bomen in een wijk kunnen zorgen voor het koel houden van de wijk, maar ook zijn er aanwijzingen dat bomen een rol kunnen spelen in het verbeteren van de luchtkwaliteit. Het gaat er dan om waar de bomen staan etc. Vanzelfsprekend nemen wij in het onderzoek in Wielwijk daarom niet alleen de rol van bomen mee in het koel houden van de stad, maar zoeken we naar de beste positionering en omvang van de bomen zodat ook de luchtkwaliteit verbeterd kan worden (naast ook bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit etc). Van belang is dat het onderzoek wordt ingezet vanuit de problematiek dat we moeten leren omgaan met klimaatverandering. Op dit moment wordt in de vorm van een pilot het onderzoek geconcentreerd in één wijk. De resultaten van dit project zullen ook elders in de stad worden toegepast.

Samenwerking op gebied van waterbeheer

In uw brief geeft u aan te willen meewerken aan waterbeheer in uw wijk. Graag nodigen we u en andere leden van de buurtvereniging de Prinsenpoort uit om een toelichting te geven op onze bovenstaande reactie op uw ingediende zienswijze. In dit gesprek kunnen we ook de mogelijkheden van participatie van de buurtvereniging in het waterbeheer verkennen. Graag neem ik hierover contact met u op.

Bijlage 4

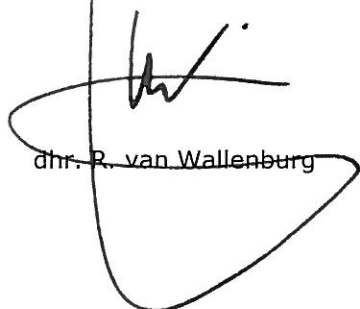
Wij danken u ervoor dat u ons attendeert op het ontbreken van bijlage 4 in de downloadversie. De bijlage is bijgevoegd.

De reacties op het waterplan en de aangepaste versie van het Waterplan Dordrecht 2009-2015 zijn behandeld door het college van Burgemeester en Wethouders. Naar verwachting wordt het Waterplan 2009-2015 in januari vastgesteld door de gemeenteraad. U wordt door de raadsgriffie geïnformeerd over behandeling van het plan in de raad.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met mevrouw J. van Gorsel.

Hoogachtend,

Het college van Burgemeester en Wethouders,
namens dezen,
het hoofd van de afdeling Beleid van de sector Stadsontwikkeling

dhr. R. van Wallenburg